

забуття». Відповідно до неї, фізична особа може вимагати видалити інформацію про себе з пошукових систем та баз даних не лише якщо вона недостовірною, а й якщо вона просто «втратила суспільний інтерес».

У європейському GDPR (стаття 17) право на забуття чітко збалансоване свободою слова та виконанням юридичних обов'язків. В українському ж варіанті розмитий критерій «втрати інтересу» створює ідеальний інструмент для зловживань.

Уявімо: колишній бенефіціар підсанкційної компанії або фігурант корупційного скандалу п'ятирічної давнини подає позов проти медіа чи аналітичної системи з вимогою деіндексувати та/або видалити історію його бізнес-зв'язків. Якщо ця норма запрацює, медіа та аналітичні системи будуть змушені або вилучити інформацію про особу або «відбілювати» репутацію таких діячів. Це повністю суперечить принципам прозорості та підзвітності дій, руйнує цілісність історичних корпоративних даних та робить неможливою процедуру перевірки контрагентів.

Як має бути: Право на видалення чи знеособлення інформації із загальнодоступних джерел має застосовуватися виключно якщо така інформація обробляється незаконно чи є недостовірною (аналогічно до статті 8 **Закону України «Про захист персональних даних»**).

Читайте також: **Шабунін: Поки заради свободи українці вмирають на фронті, Зеленський крок за кроком відбирає цю свободу у нас в тилу. Далі буде тільки гірше**

Приватність для юридичних осіб: оксюморон у законі

Якщо захист персональних даних людини є зрозумілим концептом, то наділення юридичних осіб правом на «приватність» – це правовий нонсенс. Проте автори проекту №15150 пішли саме цим шляхом.

Статті 345 та 353 гарантують юридичній особі право на власний «цифровий образ» (акаунти, персональні сторінки, цифрові профілі тощо) і прямо визначають: обробка даних щодо цифрового образу юридичної особи можлива лише за її згодою.

Бізнес за своєю природою не може мати приватності у розумінні прав людини. Діяльність компаній має бути абсолютно прозорою для забезпечення безпеки господарського обороту. Вимога отримувати згоду компанії на обробку її цифрового профілю – це легальний щит для рейдерів, фіктивних медіа та фіктивних фірм. На практиці це може обмежити можливість агрегування даних про податкові борги, судові рішення, санкції або зв'язки компаній у публічні досьє в аналітичних системах зокрема.

В умовах, коли прозорість корпоративної структури є ключовою для запобігання шахрайству, відмиванню коштів та фінансуванню ризикових операцій, така норма може створити додаткові бар'єри для добросовісних учасників ринку та водночас – нові можливості для недобросовісних.

Як має бути: У тексті необхідно чітко зафіксувати, що обробка даних щодо цифрового образу юридичної особи (за винятком електронних підписів і печаток) не потребує згоди юридичної особи.

Читайте також: **Закон Зеленського про незаконні активи передбачає конфіскацію у старих справах**

«Цифровий простір» як кінець автоматизованої аналітики

Ще одна загроза криється у статтях 321, 332 та 336, що регламентують право фізичної особи на цифровий особистий простір та цифрову приватність. Проект визначає, що цифровий образ охоплює «будь-які форми її представлення в цифровому середовищі... цифрові профілі», і знову ж таки – їх обробка потребує згоди.

Як працюють сучасні OSINT-системи та комплаєнс-сервіси? Вони автоматично агрегують відкриті дані (ЄДР, судові реєстри, бази НАЗК) та формують аналітичне досьє (той самий «цифровий профіль»). Під дією статті 336 створення такого профілю без згоди корупціонера чи боржника стане порушенням Цивільного кодексу. Для захисту приватності цілком достатньо контролювати те, що людина створює сама, а не те, що генерує про неї держава у вигляді відкритих даних.

Як має бути: Варто уточнити, що цифровий образ особи охоплює акаунти, сторінки, аватари та цифрові профілі, виключно ті, що особисто створені цією особою. Це дозволить не блокувати обробку відкритих державних даних, гарантовану Конституцією України та Законом «Про доступ до публічної інформації».

Читайте також: **Операція «Тиша»: як новий законопроект "слуг народу" та ОПЗЖ пропонує лікувати журналістів (і свободу слова)**

Право на «інформаційний спокій»: ера SLAPP-позовів

Вишенькою на торті є стаття 337 – «Право на інформаційний спокій». Задумана як право працівника не відповідати в робочий чат на вихідних, концептуально ця норма перенесена у площину загальних цивільних прав.

Це відкриває «ящик Пандори» для так званих SLAPP-позовів (стратегічних позовів проти участі громадськості). Ризикові контрагенти зможуть вимагати від журналістів-розслідувачів та реєстрів припинити публікацію розслідувань чи видачу інформації про борги, цинічно обгрунтовуючи це тим, що суспільна увага порушує їхній «інформаційний спокій».

Замість висновку

У прагненні осучаснити Цивільний кодекс та наблизити його до європейських стандартів (що саме по собі є позитивним), законодавці припустилися серйозної помилки, змішавши приватне життя з публічною звітністю.

Прийняття проекту №15150 у нинішній редакції без урахування специфіки відкритих даних скасує презумпцію відкритості державних реєстрів. Це відкине Україну на 10 років назад у сфері прозорості та протидії корупції. У профільного комітету та депутатів ще є час до другого читання, щоб виправити ці критичні помилки та не дозволити перетворити Цивільний кодекс на кодекс захисту тіншового капіталу.

Читайте також: **Юлія Самаєва: Чому обов'язкові накопичувальні пенсії — це злочин**

Команда YouControl закликає бізнес, медіа та громадськість до активної позиції, публічного обговорення проекту нового Цивільного кодексу та внесення пропозицій щодо правок до найбільш критичних частин документа. Ми вже запропонували правки до статей, які стосуються сфери відкритих даних, проте в Цивільному кодексі на 800+ сторінок є ще чимало небезпечних тлумачень, які варто негайно виправляти. Адже від того, яким у підсумку буде новий Цивільний кодекс, залежить в якій країні та за якими правилами ми житимемо. Сподіваємося, не в авторитарній, а в демократичній та європейсько-орієнтованій.

Джерело: **YouControl**

Читайте також:

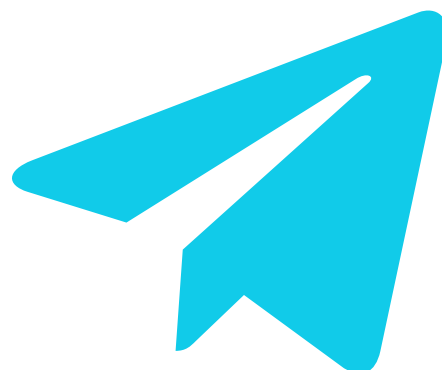
- **Правовий волонтаризм під куполом — чому закон про антисемітизм став маркером конституційної кризи**
- **Примусова евакуація дітей: що не так із законом, підписаним президентом**
- **Сховати все. Хто з депутатів голосував за обмеження відкритих даних**
- **"Слуги народу" пропонують 10 років тюрми за непокору військовому наказу: батіг замість пряника?**
- **"Слуги народу" разом з ОПЗЖ розпочали нову атаку на антикорупційну систему та правосуддя**
- **Аналіз: Що українцям пропонує Зеленський в новому законопроекті щодо повернення незалежності НАБУ і САП?**
- **Піар-проект "слуг народу": закон який запрошує до корупції**
- **Податки на онлайн-продажі старих речей: коли законотворчість влади лякає та шокує, а не пояснює**

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

||

| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com